

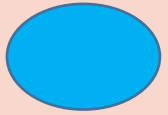
แนวคิด หลักการและ
องค์ประกอบของ
ระบบสุขภาพชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

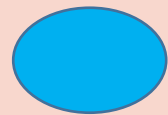

เนื้อหาประจำบท

1. ความหมาย
ระบบสุขภาพชุมชน

4. หลักการของ
ระบบสุขภาพชุมชน

2. ความเป็นมาและ
ความสำคัญของระบบ
สุขภาพชุมชน

5. องค์ประกอบของ
ระบบสุขภาพชุมชน

3. ความสัมพันธ์ของสุขภาพ
สุขภาพชุมชน ระบบสุขภาพ
และระบบสุขภาพชุมชน

6. ระดับบริการสุขภาพและ
ลักษณะของการบริการ
สุขภาพในระบบสุขภาพ
ชุมชน

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1

อธิบายความหมายระบบสุขภาพชุมชน

2

อธิบายความสำคัญและความเป็นมาของระบบสุขภาพชุมชน

3

วิเคราะห์หลักการและองค์ประกอบของระบบสุขภาพชุมชน

4

เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับบริการสุขภาพและลักษณะของการบริการสุขภาพในระบบสุขภาพชุมชน (การบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ ทุติยภูมิและตติยภูมิ)

ความหมายระบบ สุขภาพชุมชน

การพัฒนา
ระบบสุขภาพ
ที่ประชาชน
เป็นศูนย์กลาง

ปัจจัย เงื่อนไข องค์ประกอบและกระบวนการที่
สัมพันธ์กันอย่างเป็นองค์รวม

ทำให้เกิดสุขภาวะของประชากรในชุมชนทุกมิติ

ความร่วมมือกันของสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ

ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับ
ท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

ความเป็นมาและความสำคัญของระบบสุขภาพชุมชน

ความเป็นมาของระบบสุขภาพชุมชน

การสาธารณสุขของไทยในอดีต รัฐให้ความสำคัญในด้านการรักษาโรค
และพยายามให้บริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
การปฏิรูประบบสุขภาพให้ความสำคัญกับงานสาธารณสุขมูลฐาน

ความสำคัญของระบบสุขภาพชุมชน

1. การก้าวเข้าสู่สังคม
สูงอายุของสังคมไทย

2. การเพิ่มขึ้นของโรค
เรื้อรัง

3. สุขภาพชุมชนเป็น
พื้นฐานความเป็นธรรม
ของสังคม

4. การเพิ่มขึ้นของ
ปัญหาสังคมหรือวิกฤติ

5. กระจายอำนาจของ
การบริหารทุกระดับ

6. การใช้ทรัพยากร
อย่างคุ้มค่า

7. ตอบสนองต่อปัญหา
สุขภาพของชุมชน
อย่างแท้จริง

ความสัมพันธ์ของสุขภาพ สุขภาพชุมชน ระบบสุขภาพและระบบสุขภาพชุมชน

ชุมชน (Community)

หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่อาศัยร่วมกันในบริเวณหรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง และมีความสัมพันธ์และโครงสร้างทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง และพึ่งพาอาศัยกัน จึงนำไปสู่ข้อตกลงที่จะอยู่อาศัยร่วมกันและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

โครงสร้างของชุมชน

1.

กลุ่มคน

2.

สิ่งแวดล้อม

3.

ระบบสถาบัน
ทางสังคม

องค์ประกอบของชุมชน

ความหมายของสุขภาพ

สุขภาพ (Health) หมายถึง สภาวะอันสมบูรณ์ของภาวะทางกาย จิต การดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข จะเห็นได้ว่า สุขภาพ นั้น ไม่ได้หมายถึงความปราศจากโรคหรือความบกพร่องเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสุขภาพจิต จิตวิญญาณที่ดี เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขอีกด้วย

ความหมายของสุขภาพ

1

สุขภาพทางกาย (Physical health)

2

สุขภาพทางจิต (Mental health)

3

การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี (Social well – being)

4

สุขภาวะทางจิตวิญญาณ (Spiritual well – being)

สุขภาพชุมชน (community health)

สภาวะ

1.

โครงสร้างของชุมชน

2.

กระบวนการ

3.

หลักการของระบบสุขภาพชุมชน

หลักการของระบบสุขภาพชุมชน

มิติสุขภาพองค์รวม

1.

การสร้างความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ

2.

การให้ความสำคัญกับ “คน”

3.

องค์ประกอบของระบบสุขภาพชุมชน

องค์ประกอบของระบบสุขภาพชุมชน

1.

องค์ในกรชุมชน

2.

องค์กรด้านสุขภาพ

3.

องค์กรวิชาการ

4.

หน่วยงานอื่น ๆ

ภาพที่ 1 การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในระบบสุขภาพชุมชน
ที่มา สถาบันวิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพชุมชน, 2558

กิจกรรมพื้นฐาน 8 ประการของระบบสุขภาพชุมชน

1. การส่งเสริมสุขภาพและการให้ความรู้
2. การป้องกันและการควบคุมโรคติดต่อและปัญหาสุขภาพเฉพาะในพื้นที่ เช่น การป้องกันการติด ยาเสพติด อุบัติเหตุ การดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาอาชืวอนามัย
3. สิ่งแวดล้อม น้ำและสุขาภิบาล
4. การดูแลแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว
5. อุปทานด้านอาหารและความปลอดภัยของอาหาร
6. การจัดการโรคเรื้อรัง โดยเน้นการติดเนื่องต่อการรักษา
7. การรักษาชั้นพื้นฐานและการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับปัญหาทางสุขภาพที่รวมถึงภาวะทุพพลภาพ
8. การดูแลระยะยาว

ระบบการดูแลสุขภาพชุมชนที่ดี

ประกอบด้วย

1

มีความทั่วถึง (Equity) ทุกคนในชุมชนเข้าถึงบริการ
แบบใกล้บ้านใกล้ใจ

2

มีคุณภาพ (Quality) เป็นการบริการที่เกิดจากการ
ปฏิบัติงานที่ดีที่สุด

3

มีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ ลงทุนน้อย แต่
ให้ผลได้มาก

เป้าหมายของระบบสุขภาพชุมชน

1. เป็นสังคมที่เอื้ออาทร
ไม่ทอดทิ้งกัน

2. ให้การรักษาคนที่
เจ็บป่วยเล็กน้อย

3. รักษาผู้ป่วยเรื้อรัง
โดยเฉพาะโรคเบาหวานและ
ความดันโลหิตสูงได้ทุกคน

4. มีระบบการดูแล
ผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรัง
ที่บ้าน

5. ชุมชนสามารถควบคุมโรค
ที่พบบ่อยได้

6. ชุมชนมีการสร้างเสริม
สุขภาพ

ระดับบริการสุขภาพและลักษณะของการ บริการสุขภาพในระบบสุขภาพชุมชน

ระดับบริการสุขภาพและลักษณะของ การบริการสุขภาพในระบบสุขภาพชุมชน

1. การดูแลสุขภาพด้วยตนเองในระดับครอบครัว (Self-Care Level)
2. การบริการสาธารณสุขมูลฐาน (Primary Health of Care Level: PHC)
3. การจัดบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ (Primary Care Level หรือ Primary Medical Care: PMC)
 - 3.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพสต.)
 - 3.2 ศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล, แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลต่าง ๆ
 - 3.3 ร้านขายยา

4. การจัดบริการสุขภาพในระดับทุติยภูมิ (Secondary care Level หรือ Secondary Medical Care: SMC)

4.1 โรงพยาบาลชุมชน (รพช)

4.2 โรงพยาบาลทั่วไปหรือโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลขนาดใหญ่อื่น ๆ ของรัฐ

4.3 โรงพยาบาลเอกชน

5. การจัดบริการสุขภาพระดับตติยภูมิ (Tertiary care หรือ Tertiary Medical Care: TMC)

5.1 โรงพยาบาลศูนย์

5.2 โรงพยาบาลทั่วไป

5.3 โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย และโรงพยาบาลใหญ่ของรัฐในสังกัดกระทรวงอื่น ๆ

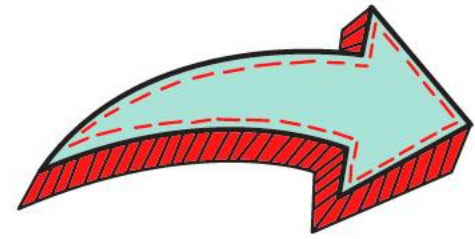
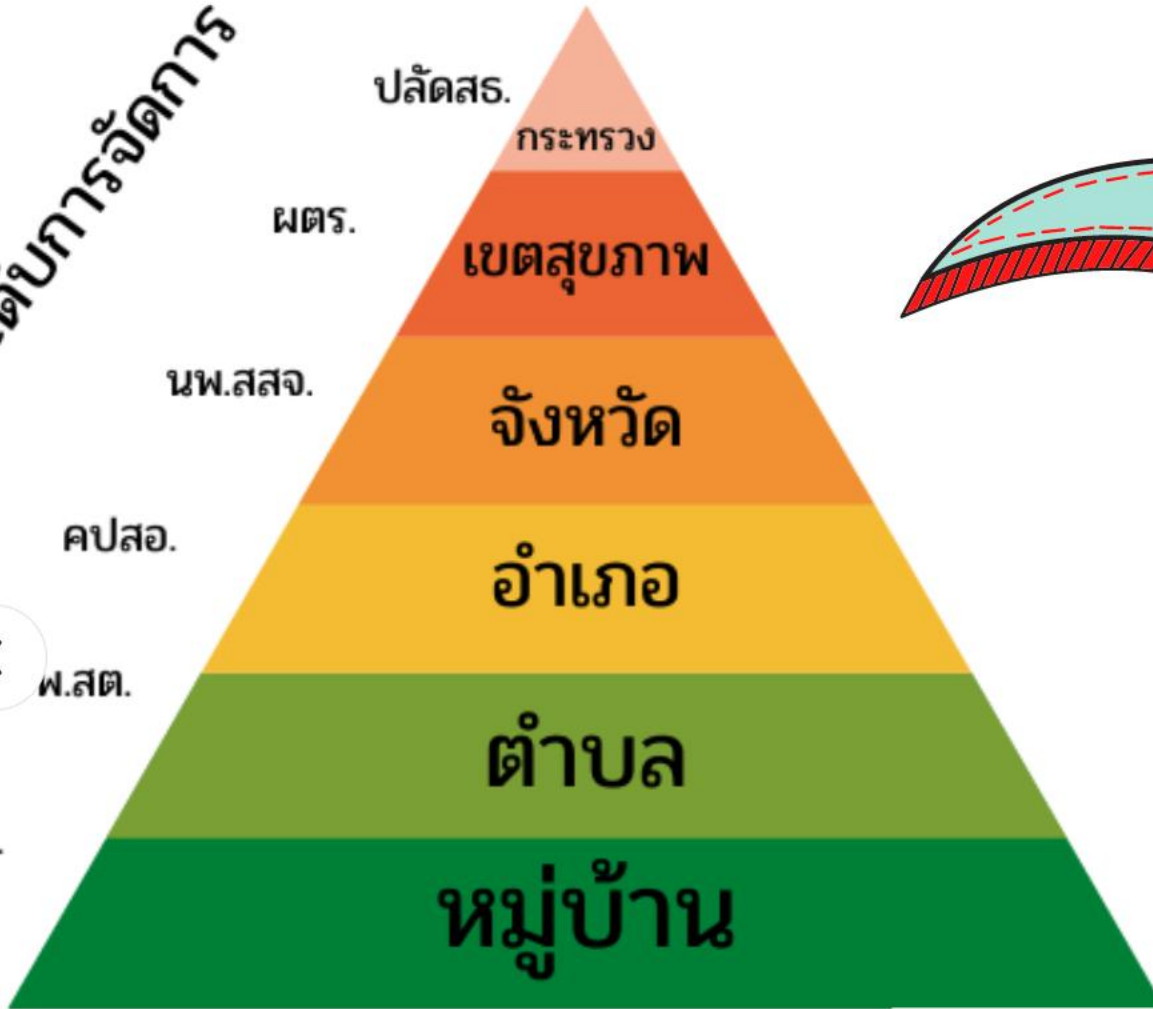
5.4 โรงพยาบาลเอกชนขนาดใหญ่ ซึ่งมีแพทย์เฉพาะทางสาขาต่าง ๆ ครบถ้วน

5.5 ศูนย์รักษาเฉพาะโรคที่ต้องใช้ทรัพยากรระดับสูง (Excellence center)

ระดับการจัดการ

นสค.

ประชาชนสุขภาพดี

เจ้าหน้าที่มีความสุข

ระบบสุขภาพยั่งยืน

